

อริยสัจจะ สัจจะ หมายถึงถึงสภาพธรรมที่มีจริง
ชื่อว่า สัจจะเพราะมีสภาพที่เที่ยงแท้ไม่แปรเป็นอย่างอื่น

ทุกข์ เที่ยงแท้ไม่แปรผันเป็นสุข
สมุทัย เที่ยงแท้ที่จะเป็นเหตุแห่งทุกข์
นิโรธ สภาวะที่เที่ยงแท้ที่ดับวิภูฏทุกข์
มรรค เที่ยงแท้เป็นสภาวะที่ให้เข้าถึงความดับแห่งทุกข์

ยกตัวอย่าง

“จักษุอุปสาท”

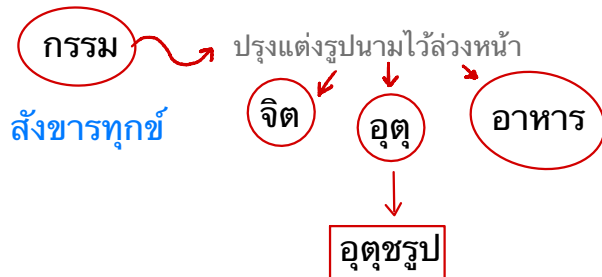

ได้ทุกข์ทุกข์
ได้สังขารทุกข์

ได้วิปริณามทุกข์

เป็นสิ่งเที่ยงแท้ ไม่เป็น อย่างอื่น เพราะบีบคั้น บุคคลผู้มีทุกข์

= ทุกข์ทางกาย และ จิตใจ เป็นทุกข์ที่แท้จริง
= ทุกข์ที่ปรุงแต่ง เพราะเกิดขึ้นจากปัจจัยที่ประชุมปรุงแต่งขึ้นมา
ทุกข์ที่ปรุงแต่งกรรมนั้นๆไว้ก่อนล่วงหน้า เพื่อให้เกิดรูป-นาม
อันเป็นผลของกรรม

เมื่อเรามีรูปขันธ์

→

จักขุปสาท โสตปสาท ฆานุปสาท ชิวหาปสาท กายปสาท
เป็นต้น

สิ่งบีบคั้น
เปรียบเหมือนบุตร
ที่เกิดในครรภ์
ของหญิงยากจน
ย่อมบีบคั้นมารดาด้วยทุกข์

หรือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
ซึ่งเป็นตัวทุกข์

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ทยอยดับ

ชรา พยาธิ บีบคั้น

เบียดเบียน ไปสู่มรณะคือความตาย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้นตั้งอยู่ ปรากฏขึ้นของจักขุนี้มีอยู่
นี้คือ ความเกิดขึ้นแห่งทุกข์

★ ตาเป็นของร้อน

สภาพของขันธ์ ๕
เป็นความเจ้าร้อน
ร้อนรน มีไฟแผดเผา

ร้อนเพราะไฟคือ ราคะ โทสะ โมหะ

ร้อนเพราะ ขาดิ ชรา พยาธิ มรณะ โสกะ ปริเทวะ
ทุกข์ โทมนัส อูปายาส

อริยมรรค

ควรนับเข้าในทุกขสัจจะ เพราะมีสภาพบีบคั้นด้วยหรือไม่?

อริยมรรค เป็น สังขารชั้น

สภาพของอริยมรรค เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป
ในนั้นมีเวทนาชั้น มีสัญญาชั้น มีสังขารชั้นอื่นๆด้วย
จิตเป็นวิญญูณชั้น

อริยมรรค ไม่เรียกทุกขสัจจะ
แต่เรียกว่ามรรคสัจจะ

เพราะอริยมรรคนำความสงบสุขแห่งทุกข์ทั้งหมดมาให้
อริยมรรคเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว

สัมมาทิฐิ

ความเห็นที่ถูกต้อง คือ เห็น ในอริยสัจ ๔

สัมมาสังกัปปะ

ดำริถูกต้อง คือดำริในกุศลสังกัปปะ ๓.

สัมมาวาจา

กล่าววาจาที่ถูกต้อง ละมิจฉาววาจา

สัมมากัมมันตะ

การกระทำที่ถูกต้อง คือละเว้นจาก กายทุจริต๓. ละมิจฉากัมมันตะ

สัมมาอาชีวะ

เลี้ยงชีพถูกต้อง เว้นจากกายทุจริต ๓ วจีทุจริต ๔ ละมิจฉาอาชีวะ

สัมมาวายามะ

ความเพียรที่ถูกต้อง ละมิจฉาวายามะ

สัมมาสติ

สติที่ถูกต้อง ละมิจฉาสติ

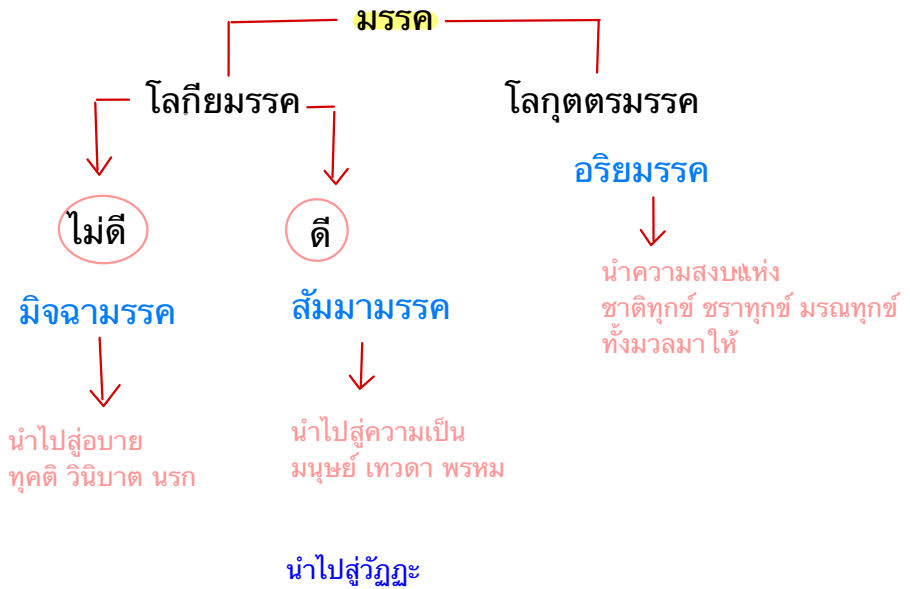
สัมมาสมาธิ

ตั้งมั่นที่ถูกต้อง คือตั้งมั่นในฌานทั้ง ๔ ละมิจฉาสมาธิ

การทำ โสตาปัตติมรรค
การทำ สกทาคามีมรรค
การทำ อนาคามีมรรค
การทำ อรหัตมรรค

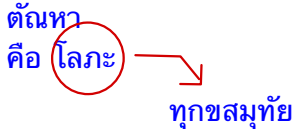

เกิดขึ้น อย่างละ 1 ครั้งเท่านั้น
ขณะที่ มัคคจิต เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป
มรรคเป็นสังขารธรรมจริง เป็นสังขารทุกข์จริง
แต่อริยมรรคที่เกิดขึ้น 1 ขณะจิต สามารถสงบแห่งทุกข์ทั้งหมด

★ ชีวิตของเราทั้งหลาย ยังไม่เคยทำอริยมรรคให้เกิดขึ้นเลย

ทุกขสมุทัย = เหตุเกิดแห่งทุกข์

สภาพที่ทำให้เกิดทุกข์เสมอ สภาพที่ทำให้ทุกข์เจริญขึ้นเสมอ
เหตุเกิดแห่งทุกข์
มอบทุกข์ให้

องค์ประกอบของทุกขสมุทัยไม่ใช่แต่ตัณหาตัวเดียว
ยังมี อวิชา ความมีติดบอด
อุปาทาน คือ ทิฏฐิ
สังขาร คือตัวปรุงแต่งในการทำกรรมไม่จบสิ้น
กรรม คือ เจตนากรรมทั้งที่เป็น กุศล และอกุศล

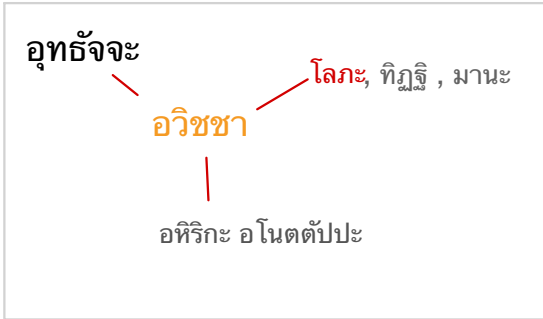
กามตัณหา
ภวตัณหา
วิภวตัณหา

องค์ธรรม ได้แก่ โลภะ ในกามคุณ
องค์ธรรม ได้แก่ โลภะ + สัสสตทิฏฐิ
องค์ธรรม ได้แก่ โลภะ + อัจเฉททิฏฐิ

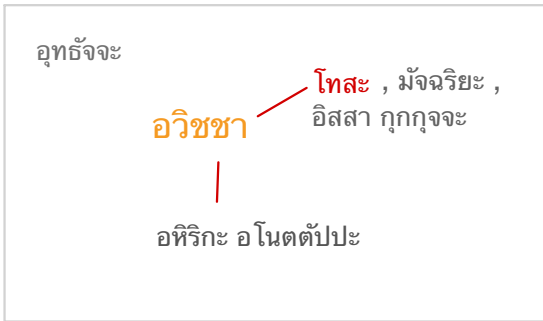
ตัณหาเป็นประธาน
ในนั้นมีทิฏฐิตัว
ในนั้นมีอวิชาด้วย

พูดถึง ตัณหา เป็นสมุทัย เพราะตัณหาเป็นด้านหน้า

★ ในนั้นมีเจตนากรรมด้วย
จึงนับเจตนากรรมเป็นสมุทัย
คือกรรมที่นำเกิดด้วย

★ ตามนัยของพระสุตตันตนิย
จึงกล่าว อกุศลทั้งหมด เป็น
สมุทัย

★ ถ้าอภิธรรมนัยเอา
โลภะเจตสิกตัวเดียว
เพราะให้สอดคล้องกับ
กามตัณหา ภวตัณหา
วิภวตัณหา

จัดจริงๆแล้ว สมุทัยเอาแค่โลภะ
อย่างเดียวไม่พอ

สัจจญาณ

พระพุทธเจ้ามีสัจจญาณ → ญาณปัญญาในอริยสัจ

★ นี้ทุกข์ = อุปาทานขันธเป็นทุกข์

★ นี้เหตุให้เกิดทุกข์ = หมายถึงตัวโลภะ

★ สภาวะความดับทุกข์ = หมายถึงนิโรธ

★ ปฏิปทาของทาง
ดำเนินให้ถึงความ
ดับทุกข์ = มรรค

- ตังคฺฉนฺนิโรธ
- วิขัมภณฺนิโรธ
- สมฺมจเฑทฺนิโรธ
- ปฏฺฐิปัสสัทธิฺนิโรธ
- นิสสรณฺนิโรธ

เวลาเห็นแต่ละครั้ง

เราเคยเห็นว่าเป็นทุกข์จริงๆหรือไม่?

ทั้งจักขุวิญญาณ จักขุปสาท
เวทนา สัญญา สังขารที่เกิดร่วม

กระบวนการของขันธ ๕
นี้คือทุกข์

การเห็นแต่ละครั้ง คือทุกข์เกิดขึ้น แต่มันไม่จบแค่ทุกข์

ได้ความชอบใจบ้าง ไม่ชอบใจบ้าง

ต่อให้กุศลจิตเกิด ก็เป็นกุศลจิต ที่นำไปสู่วิภวัญจะ
ก็เป็นเหตุให้เกิดทุกข์อีก

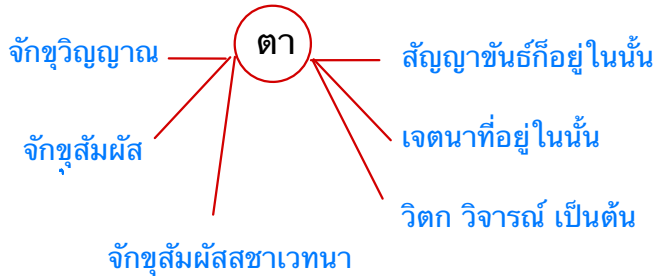

ถ้าในชีวิตจริง เรามีสติเห็นจริงๆว่า มันเป็นทุกข์
จึงจะสามารถมณสิการไปที่นิโรธ เพื่อประกอบมรรค

ยินดีพอใจใน **สี**

ชื่อว่ายินดีพอใจใน

สรุปคือ ยินดีพอใจในทุกข์ เพลิดเพลินในทุกข์
หลงไหลมัวเมา ในทุกข์

เมื่อเพลิดเพลิน ยินดี พอใจ ก็ผลักไปเป็นตัณหาทะ

เมื่อสิ่งที่เห็นไม่เป็นไปตาม เจตจำนง ก็ผลักไปเป็นโทสะ

ตัณหาทะเป็นด้านหน้า

ยินดีพอใจในการแสวงหา
ยินดีพอใจในการได้มา
ยินดีพอใจในการเก็บงำ
ยินดีพอใจในการแจก การให้

ตัณหาทะเป็นทุกขสมุทัย เป็นเหตุให้เกิดทุกข์

แต่ตัณหาทะก็เป็นหนึ่ง ไรซ์อันต์ ๕

ควรละด้วย

ควรรอบรู้ ควรกำหนดรู้ด้วย

ตารางแสดงธรรมในอภุศลสังคหะ

ข้อ	อาสวะ ๔	โสมะ ๔	โยคะ ๔	คันถะ ๔	อุปาทาน ๔	นิเวรณ ๖	อนุสัย ๗	สังโยชน์ พระอภิ ธรรม ๑๐	สังโยชน์ พระสูตร ๑๐	กิเลส ๑๐
๑	กามา	กาโม	กาม	อภิขณา	กามุ	กามฉันทะ	กามราคะ	กามราคะ	กามราคะ	โลภะ
๒	ภวา	ภโว	ภว	พยาบาท	ทิจฺจุ	พยาบาท	ภวราคะ	ภวราคะ	รูปราคะ	โทสะ
๓	ทิจฺจฺรา	ทิจฺจฺโร	ทิจฺจฺริ	สีลฺพท	สีลฺพท	ฉินมัทธะ	ปฏิจฺจา	ปฏิจฺจา	อรุปราคะ	โมหะ
๔	อวิชชา	อวิชไซ	อวิชชา	อิทฺทฺสังจา	อิตฺตวาทุ	อุทฺธจฺจะ กุกฺกจฺจะ	มานา	มานะ	ปฏิจฺจา	มานะ
๕						วิจิกฺกฉา	ทิจฺจฺรา	ทิจฺจฺริ	มานะ	ทิจฺจฺริ
๖						อวิชชา	วิจิกฺกฉา	สีลฺพท	ทิจฺจฺริ	วิจิกฺกฉา
๗							อวิชชา	วิจิกฺกฉา	สีลฺพท	ถีนะ
๘								อิสสา	วิจิกฺกฉา	อุทฺธจฺจะ
๙								มัจฺฉริยะ	อุทฺธจฺจะ	อหิริกะ
๑๐								อวิชชา	อวิชชา	อนโศคปเป
รวม	๔	๔	๔	๔	๔	๖	๗	๑๐	๑๐	๑๐

จัดทำโดย... พระมหาชินวัฒน์ จุกควาโร

อาสวะเป็นเหตุ
อวิชชาเป็นผล

หมวดไหนมีอวิชชา ชื่อว่า กิเลสมาทั้งหมด

ประโยชน์ของการฟังพระสัทธรรม

ทำให้เราเริ่มเข้าไปเห็นความจริงของชีวิต
เริ่มเห็นว่า รูปขันธ์ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไม่ได้ดีจริง
เป็นสภาพที่เราไม่สามารถทำให้มันคงได้เลย
ถูกความเกิด และความดับ เบียดเบียนตลอด

ถ้าเห็นด้วยปัญญา จะเกิดความเบื่อหน่าย คลายกำหนด
การทำความที่เป็นไปในวิภวภูมิจะมีคุณน้อย แต่โทษมาก

สัมมาสัมโพธิญาณ กว่าจะได้มา

พระพุทธเจ้าต้อง รู้ทุกขสัจจะทุกแห่งทุกมุม
สมุทยสัจจะ นิโรธสัจจะ มรรคสัจจะ
ทั้งหมด เพื่อบอกหมู่สัตว์สอนหมู่สัตว์ให้พ้นทุกข์
ทรงเกิดเป็นอบายสัตว์มาก เพื่อสร้างศรัทธา นำหมู่คณะให้ฝึกตาม
ทำให้รักและเชื่อถือ นำพาให้พ้นจากทุกข์

ถ้าผู้ใดฟังธรรมด้วยความละเอียดลึกซึ้ง

→ ทุกครั้งที่ให้ทาน เจริญกุศล จะเป็นไปเพื่อออกจากวิภวภูมิจนยอมไปเพื่อ ตัวยศ หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ทำกรรม → กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม
รับผลของกรรม → 6ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

เวลาทำดี

ทุกครั้งตั้งเจตนาในการกระทำ
จุดหมายชัด

90%เป็นไปในวิภวภูมิจะ

มนสิการการสละกิเลสจริงๆ
ตทั้งละกิเลสทุกครั้ง

วิมุตตตายตนะ

พึงธรรมด้วยความเคารพ น้อมตามว่า รูปชั้นธ เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ

จักขุปสาท

จักขุวิญญาณ

คุณภาพตา

ของเรามาจาก

กุศล

ทำกรรม
เป็นไปใน
วิภวัญญะ

มรรคกรรม
ออกจากวิภวัญญะ

วิวิภวัญญคามนีกุศล

